

34

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
Вищий державний навчальний заклад України
«УКРАЇНСЬКА МЕДИЧНА СТОМАТОЛОГІЧНА АКАДЕМІЯ»

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВИБІР – НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА РОЗВИТКУ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

МАТЕРІАЛИ НАВЧАЛЬНО-
МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

Полтава – 2013

ПІДГОТОВКА СТОМАТОЛОГІВ ЗА КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЮ СИСТЕМОЮ НА КАФЕДРІ ХІРУРГІЇ <i>Малик С.В., Челішвілі А.Л., Капустянський Д.В., Лавренко Д.О., Малик Л.В., Капустянська А.А.</i>	129
ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ОСВІТНИХ РЕСУРСІВ ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ВИВЧЕННЯ ПРОПЕДЕВТИКИ ТЕРАПЕВТИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ <i>Марченко І.Я., Шундрик М.А., Назаренко З.Ю., Браїлко Н.М., Лобач Л.М.</i>	131
ЗАСТОСУВАННЯ ДІАГНОСТИЧНИХ АЛГОРИТМІВ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ <i>Мельник В.Л., Шевченко В.К., Силенко Ю.І., Хребор М.В.</i>	133
МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПІДХІД ДО ВИКЛАДАННЯ В ПІСЛЯДИПЛОМНІЙ ОСВІТІ ЛІКАРІВ-СТОМАТОЛОГІВ <i>Мельник В.Л., Шевченко В.К., Силенко Ю.І., Хребор М.В.</i>	134
БОЛОНСЬКИЙ ПРОЦЕС: МЕТА І ЇЇ ДОСЯГНЕННЯ <i>М'якінькова Л.О.</i>	136
ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ ЯК БЕЗАЛЬТЕРНАТИВНИЙ ШЛЯХ РОЗВИТКУ <i>Непорада К.С., Тарасенко Л.М., Нетюхайло Л.Г., Омельченко О.Є., Білець М.В., Манько А.М., Сухомлин А.А., Гордієнко Л.П.</i>	137
УПРОВАДЖЕННЯ ОСНОВНИХ ПОЛОЖЕНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ СИСТЕМИ ОСВІТИ В ПІСЛЯДИПЛОМНЕ НАВЧАННЯ У ВИЩИХ МЕДИЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ <i>Нідзельський М.Я., Давиденко Г.М., Кузнецов В.В., Писаренко О.А.</i>	139
ВИКЛАДАННЯ ОРТОПЕДИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ НА ПІСЛЯДИПЛОМНОМУ ЕТАПІ НАВЧАННЯ ЗА ПРИНЦИПАМИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ СИСТЕМИ ОСВІТИ <i>Нідзельський М.Я., Писаренко О.А., Ткаченко І.М., Давиденко Г.М., Цветкова Н.В.</i>	141
КОМП'ЮТЕРНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ЛІКАРІВ-СТОМАТОЛОГІВ <i>Ніколішин А.К., Іленко Н.М., Котелевська Н.В.</i>	143
ПЕРСПЕКТИВИ ІНТЕГРАЦІЇ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ З ЄВРОПЕЙСЬКИМ ПРОСТОРОМ <i>Панькевич А.І., Колісник І.А., Гоголь А.М.</i>	145
ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЗА ЄВРОПЕЙСЬКИМИ СТАНДАРТАМИ <i>Пелипенко О.В.¹, Павленко С.М.¹, Півень Ю.М.¹, Малик В.Д.¹, Березан О.І.²</i>	148
ПРОБЛЕМИ І ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ В НАЙБЛИЖЧІ РОКИ <i>Петрушанко В.М., Сидорова А.І., Павленкова О.В.</i>	149
САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ – ВАЖЛИВИЙ КОМПОНЕНТ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ <i>Петрушанко Т.О., Іленко Н.М., Ніколішина Е.В., Марченко А.В., Литовченко І.Ю.</i>	151
БОЛОНСЬКИЙ ПРОЦЕС У РОЗВИТКУ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ НА ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ПРОСТОРІ <i>Плужнікова Т.В., Ляхова Н.О., Надута-Скринник О.К., Руденко Л.А.</i>	153
ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ І ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ <i>Попова І.Б.</i>	154
НАВЧАЛЬНО-ПРАКТИЧНИЙ ЦЕНТР – НОВА ПАРАДИГМА НЕВІД'ЄМНОЇ СКЛАДОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ І СЕРЕДЬНОГО МЕДИЧНОГО ПЕРСОНАЛУ ПОЛТАВСЬКОГО ОБЛАСНОГО ПЕРИНАТАЛЬНОГО ЦЕНТРУ <i>Похилько В. І., Ковальова О. М., Траверсе Г. М., Цвіренко С. М.</i>	156
ГАРМОНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ З ВИМОГАМИ ЄВРОСОЮЗУ – ОПТИМАЛЬНИЙ ШЛЯХ РОЗВИТКУ <i>Почерняєва В.Ф., Васько Л.М., Жукова Т.О., Корнеєв О.В.</i>	158
ПРОБЛЕМИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ НА КАФЕДРІ АНАТОМІЇ ЛЮДИНИ <i>Прилуцький О.К.</i>	160
УПРОВАДЖЕННЯ КЛІНІЧНИХ НАПРЯМІВ У НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ІЗ ТОПОГРАФІЧНОЇ АНАТОМІЇ ТА ОПЕРАТИВНОЇ ХІРУРГІЇ НА СТОМАТОЛОГІЧНОМУ ФАКУЛЬТЕТІ <i>Проніна О.М., Білич А.М., Данильченко С.І., Половик О.Ю., Коптев М.М.</i>	162
УМОВИ АДАПТАЦІЇ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ ДО ВИМОГ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ <i>Рибалов О.В., Іваницька О.С.</i>	164
ОСНОВИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ У ВИКЛАДАННІ МЕДИЦИНИ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ <i>Рожнов В.Г., Винник Н.І.</i>	165
ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ПАТОМОРФОЛОГІЇ АНГЛОМОВНИМ СТУДЕНТАМ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ <i>Ройко Н.В., Ніколенко Д.Є., Филенко Б.М., Новосельцева Т.В.</i>	167
ПАТОФІЗІОЛОГІЯ: МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ВИКЛАДАННЯ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ <i>Савельєва О.В.</i>	168
ВИЩА ОСВІТА В УКРАЇНІ ТА ЇЇ ЄВРОПЕЙСЬКІ ПЕРСПЕКТИВИ <i>Салій А.В., Ющенко Ю.П., Кустарьова Л.П., Зінченко Н.О.</i>	170

ВИКЛАДАННЯ ОРТОПЕДИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ НА ПІСЛЯДИПЛОМНОМУ ЕТАПІ НАВЧАННЯ ЗА ПРИНЦИПАМИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ СИСТЕМИ ОСВІТИ

Нідзельський М.Я., Писаренко О.А., Ткаченко І.М., Давиденко Г.М., Цветкова Н.В.

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія»

Стаття присвячена питанню підготовки на післядипломному етапі лікарів стоматологів-ортопедів в умовах реформування вищої медичної освіти. Висвітлено впровадження новітніх освітніх технологій у навчальний процес. Особливо акцентуються особливості підготовки фахівців із використанням основних принципів європейської системи освіти та положень Болонської системи.

Ключові слова: реформа медичної освіти, дистанційне навчання, інформаційні технології.

Європейський вибір України - невід'ємна складова її подальшого розвитку. Нині актуальною є адаптація законодавства України як один із дієвих інструментів створення в Україні нової правової системи і громадянського суспільства. Виходження освіти і науки України в європейське інформаційне й освітнє поле є вагомим чинником економічного, соціального, інтелектуального, інноваційно - технологічного та культурного розвитку [3].

Особлива увага відведена пошуку ефективних стратегій і тактик нової культури розвитку майбутніх фахівців, гармонізації архітектури системи європейської вищої освіти як основного завдання Болонського процесу. Основним документом, який урегулював її правове, організаційне і змістове забезпечення, став Закон України «Про вищу освіту» (2002). Реформа вищої освіти в Україні вже має деякі ознаки Болонського процесу: створена та втілюється в життя законодавча база забезпечення автономії університетів; розпочато запровадження дворівневої системи вищої освіти; понад 60 українських ВНЗ запровадили систему взаємозаліків результатів навчання з європейськими вищими навчальними закладами [1, 4].

Міністерство охорони здоров'я України, починаючи з 2005 р., поетапно узгоджує навчальний процес із вимогами ЄС відповідно до Болонського процесу. Відбулися зміни в нормативній базі вищої медичної школи (перехід на нові навчальні плани, запроваджується програма кредитно-модульної системи організації навчального процесу, введено державну атестацію згідно з принципами забезпечення якості та ін.), оновлюється матеріально-технічна база навчальних закладів, запроваджуються нові технології організації навчального процесу, розроблена Концепція реформування післядипломної освіти.

Поступово реформується медична освіта в Україні, впроваджується кредитно-модульна система. На сьогодні чітко визначено мету реформування:

1) відповідність системи медичної освіти в Україні вимогам практичної сфери охорони здоров'я населення;

2) підвищення якості підготовки медичних кадрів шляхом уведення ефективної системи організації навчального процесу; гармонізація вітчизняної медичної освіти з вимогами Євросоюзу.

Розвиток української медичної освіти, спрямований на підготовку висококваліфікованого лікаря, який відповідає сучасному рівню розвитку медичної науки і вимогам суспільства, ґрунтується на

введенні якісно нової методології організації навчального процесу за європейським зразком: у основу концепції закладено європейські тенденції та національну стратегію.

За останні роки розвиток інформаційних технологій актуалізував проблему модернізації системи освіти. Суть такої модернізації найбільше відбилася в концепції дистанційної освіти (ДО), яка завдяки такому глобальному явищу як Інтернет охоплює широкі шари суспільства та стає найважливішим фактором його розвитку. Особливого значення така модернізація системи освіти набуває в Україні. За деякими дослідженнями, в Україні близько 30% навчальних закладів заявили про те, що вже мають або планують організувати навчання в режимі ДО. Однак найчастіше за цим стоїть звичайна заочна форма навчання. Чим же відрізняється дистанційна освіта від інших видів отримання знань і професії? Насамперед ДО - це відкрита система навчання, що передбачає активне спілкування між викладачем і студентом за допомогою сучасних технологій і мультимедіа. Така форма навчання дає свободу вибору місця, часу і темпу навчання. На кафедрі післядипломної освіти лікарів стоматологів-ортопедів навчальний процес проводиться за затвердженими календарними планами циклів. Кожен цикл післядипломного навчання лікарів стоматологів-ортопедів охоплює традиційні форми навчання - лекції, практичні та семінарські заняття. Але на сьогодні застосування лише традиційних форм навчання на післядипломному етапі недостатнє [2].

За вимогами вищої школи кожен навчальний рік навчальний матеріал необхідно поновлювати та доповнювати новітніми розробками і методиками. Останнім часом помітне місце в пошуках прогресивних методів діагностики та лікування ортопедичних хворих займають електронні носії інформації. Широкий доступ до всесвітньої мережі Інтернет значно полегшує пошук, обробку інформації та обмін нею. Навички роботи з комп'ютерною та оргтехнікою дають змогу викладачеві широко розкрити тему заняття і дати наочну демонстрацію навчального матеріалу.

Маючи певні навички в роботі із сучасними електронними носіями інформації, співробітники кафедри вдало застосовують їх у забезпеченні навчального процесу на різних циклах.

Дуже важливою, на нашу думку, є можливість забезпечити навчальний процес сучасними видами подання інформації. На заняттях викладачі кафедри широко застосовують проекційне обладнання та комп'ютерну техніку. По кожному розділу ортопедичної стоматології на кафедрі створені електронні варіанти лекцій. Лекційний матеріал подається в мультимедійному форматі, що значно підвищує ступінь засвоєння програмного матеріалу.

Для підготовки до занять лікарі-курсанти використовують як друковані джерела інформації, доступ до яких забезпечує відвідування академічної бібліотеки, так і електронні копії підручників, посібників, монографій із кафедральної електронної бібліотеки.

Бібліографія електронних підручників налічує близько сотні видань вітчизняних і зарубіжних авторів. Лікарі-курсанти дуже позитивно оцінюють можливість доступу до новинок, які містить кафедральна електронна бібліотека.

Стрімкий розвиток нових технологій у ортопедичній стоматології ставить перед професорсько-викладацьким складом нашої кафедри завдання наочної демонстрації нових методик і методів виготовлення ортопедичних конструкцій.

На практичних заняттях викладачі кафедри надають лікарям-курсантам детальну інформацію про ведення ортопедичного хворого в клініці. У випадках, коли тематичний хворий відсутній, проводиться демонстрація фотографій з електронної фототеки, створеної викладачами кафедри. Для закріплення практичних навичок по кожному розділу клінічної ортопедичної стоматології, які затверджені в плані, мають бути кілька тематичних пацієнтів, яким проводяться ортопедичні втручання.

Іноколи, в особливо тяжких клінічних випадках, немає можливості провести з курсантами лікування таких пацієнтів, тому що воно іноді може тривати кілька місяців. Силами співробітників кафедри створено фотоархів клінічних випадків лікування пацієнтів із різними видами ортопедичної патології.

Наявний матеріал демонструється курсантам на всіх етапах ортопедичного втручання. У деяких випадках використовуємо архів, який стосується лабораторних етапів виготовлення ортопедичних конструкцій, особливо тих, які пов'язані з удосконаленими методиками виготовлення. Особливу увагу звертаємо на методики, розроблені співробітниками академії, щодо вдосконалення виготовлення знімних і незнімних конструкцій.

З об'єктивних причин продемонструвати деякі нові методи ортопедичного лікування на базі кафедри неможливо. Тому можливість їх показу дає використання цифрових відеоматеріалів, створених співробітниками кафедри та придбаних у провідних виробників нових конструкційних, основних та допоміжних стоматологічних матеріалів.

За останній навчальний рік на кафедрі успішно демонструються матеріали з інформацією про виготовлення м'яких знімних конструкцій, незнімних конструкцій із використанням оксиду цирконію, вкладок із порцеляни. Усі ці конструкції виготовляються із застосуванням комп'ютерного забезпечення та спеціальних програм. Тому обізнаність лікаря стоматолога-ортопеда в комп'ютерній техніці дуже важлива на сучасному етапі розвитку ортопедичної допомоги населенню.

Комп'ютерна техніка значною мірою допомагає в проведенні проміжного моніторингу та остаточно-го контролю ступеня засвоєння лікарями-курсантами нового матеріалу. На практиці, після проведення

занять по кожному засвоєному розділу, лікарям-курсантам пропонується скласти комп’ютерний контроль розділу.

Програма контролю складена так, що лікарі-курсанти та лікарі-інтерни мають змогу переглянути правильність своїх відповідей, зробити аналіз помилок та прочитати правильну відповідь на запитання. Комп’ютерний контроль, що проводиться після кожного розділу, дає викладачеві можливість проаналізувати результати та за необхідності провести корекцію і детальніший розбір теми і матеріалів заняття.

Широке використання комп’ютерних та мультимедійних засобів подання інформації в навчальному процесі на післядипломному етапі освіти значно покращує методику викладання матеріалу та підвищує рівень його засвоєння лікарями-інтернами і лікарями-курсантами за фахом «Ортопедична стоматологія».

На нашу думку, система дистанційної освіти має низку переваг і значно розширює коло потенційних слухачів. Дистанційна форма навчання придатна майже для всіх, тому що дає можливість гармонійно поєднувати навчання і повсякденне життя. Варто зазначити, що ДО - доступна можливість одержати освіту за кордоном із мінімальними фінансовими витратами за широкого вибору спеціальностей. Сучасна післядипломна медична освіта вимагає безупинно розширювати сприйняття комплексності освіти та формування інформаційного суспільства. Саме цю мету й ставить перед собою дистанційна освіта.

Будь-яке реформування - складний і болісний процес. Однак реформування медичної освіти відповідно до Болонського процесу - єдиний шлях нашої держави, щоб надавати кожному громадянину сучасну медичну допомогу, а для студентів та лікарів-курсантів - здобути освіту світового рівня, стати конкурентоспроможним фахівцем і мати можливість вибору праці в будь-якій країні. Однак підготовка висококваліфікованих кадрів створює нові проблеми, якими сьогодні живе Європа й Україна, - міграцію фахівців (міждержавну і внутрішню). Необхідний систематичний пошук нових шляхів стратегічного партнерства країн-учасниць Болонського процесу щодо розв’язання проблем кадрових ресурсів. Використання новітніх методів обробки та демонстрації навчальних матеріалів у процесі викладання, на нашу думку, підвищує рівень засвоєння нового матеріалу лікарями, вказує правильний напрям у подальшій роботі, в пошуках інформації щодо професійної діяльності лікаря стоматолога-ортопеда в закладах практичної медицини при наданні допомоги населенню.

Список використаної літератури

1. Вербицкий А. А. Компетентностный подход и теория контекстного обучения : [учеб. для вузов] / А. А. Вербицкий. – М. : Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2002. – 83 с.
2. Горшунова Н.К. Инновационные технологии в подготовке врача в системе непрерывного профессионального образования / Н.К. Горшунова // Фундаментальные исследования. – 2009. – №2. – С. 86-88.
3. Пидаев А.В. Болонский процесс в Европе. Что это такое и нужен ли он Украине? / Пидаев А.В., Передерий В.Г. – Одесса: Одес. гос. мед. ун-т, 2004. – 192 с.
4. Разработка и внедрение модульной технологии обучения в образовательном процессе по специальностям «Лечебное дело», «Стоматология»: [метод. реком.] / Моск. мед. акад. им. И.М. Сеченова. – М.: Медицина для всех, 2007. – 44 с.